

спор

Трите кита на новата ни външна политика

Президентът Желев даде сигурен знак

СОЛОМОН ПАСИ
депутат от СДС

Трите особености на геополитическата индивидуалност на страната ни - на границата между Севера и Юга, на границата между Европа и Азия, на границата между исляма и християнството, задават и трите външнополитически приоритета: политиката ни с Европейската общност и НАТО (към които не принадлежим), политиката ни на Балканите (към които винаги ще принадлежим) и политиката ни в Близкия изток (към който, щем или не щем, засега донякъде се числим). Това са трите кита на бъдещата ни политика (заедно с връзките ни с доскорошните ни интимни съюзници), опората върху които ще определи мястото ни в света.

Американската обиколка на председателя на републиката сочи (макар той да не го е формулирал така в речта си пред Общото събрание на ООН), че във външната си политика ще стъпи точно на тези опори, като при това съвсем не се кани да стъпи погрешно.

Съперничеството между Америка и Европа, което се проектира в нескрита конкуренция между НАТО и ЕИО, задава една естествена схема на поведение, според която присъединяването на България към тези две организации би било нормално да става успоредно. Можем да очакваме налагащият се възглед, че Варшавският договор е изчерпал функциите си, да еволюира до прозрението, че НАТО е една осъзната необходимост за България, така както ФРГ беше за ГДР.

В балканската ни политика ключовата страна е Турция. Не толкова защото (това отдавна трябваше да се разбере!) нямаме какво да делим и не само защото имаме какво да обменим, а дори и защото това е единствената ни съседка, с която се смята, че имаме поне потенциален, общ неприятел - прокрадавещият се от Азия фундаментализъм. Сътрудничеството с Турция е и липсващият ирационален камък (или поне най-големият от тях) в балканската ни политика. Макар и да не се върти в социални цели с турския си колега пред телевизионните камери, председателят Желев даде сигурен знак,

че ще се потруди за възстановяването на тази липса.

Стратегията ни в Близкия изток е обременена с тежко наследство (включително и солидни оръжейни угризения), което ще трябва да преодоляваме, за да отместим центъра на вниманието си към по развитите демокрации в този район.

Докакто в горните две посоки конкретните решения търпят някакво отлагане в името на общотeorетичните размисления, тук, в Близкия изток, събитията ни изненадаха с поредната "персийска" криза, която ще е Рубикон за нашата политика и пробен камък за наличието на някаква далновидност. Пред България не сега въпросът дали е против агресията (целият свят е против), а доколко е против и заедно с когото е против: дали е просто против заедно със СССР, или е съвсем против заедно със САЩ.

Внесеното на 5 септември във Великото Народно събрание от депутата Любомир Иванов предложение за изпращане на ограничен, според възможностите ни военен контингент от доброволци беше щателно протакано в парламента (вече цял месец) от едно инертно, но очевидно надпартийно множество (удивлението от идеята беше равномерно разпределено между БСП и СДС).

Решението за лансиране на такъв подход, взето в президентството, показва (освен че двама души мислят по-оперативно, отколкото четиристотин), че държавният глава е застанал зад онази категорична външнополитическа линия, която за пръв път от половин век (ако не и за пръв път изобщо) ще ни постави редом с най-развитите демокрации в света.

Но дали смазаното ни национално самочувствие е готово да приеме тази рицарска (а и не само рицарска) роля? Това ще решава парламентът, където вече се е оформило едно мощно "персийско" лоби, застанало зад идеята, включващо представителна и колоритна извадка от депутати - отново от всички парламентарни групи. Гласуването, което предстои, ще е първото голямо гласуване за общонационална идея, а не за партийна клауза и ще бъде по същество първо гласуване на доверие на президента от избирането му насам.

ДВАМА

Седмичник за парламентарен живот,
политика и дипломация

Седмичник "Двама" - 1990 г. Издава се от издателство "Двама" в София. Цена на абонамента - 1000 лева годишно. Адрес: 1000 София, ул. "Двама" № 1. Контакт: 02/981 1111. Издание: 9 октомври 1990 година. Издателство "Двама" - 1000 София, ул. "Двама" № 1. Контакт: 02/981 1111. Издание: 9 октомври 1990 година.